

Magyar Pszichológiai Szemle

Főszerkesztő: Prof. Fülöp Márta

E-mail: fulop.marta@ttk.mta.hu

Szerkesztőségi titkár: Saád Judit

E-mail: pszichoszemle@gmail.com

Szerkesztőség: ELTE PPK Pszichológiai Intézet
1064 Budapest, Izabella u. 46.

Web: <http://www.akademiai.com/loi/0016>

Kéziratok benyújtása:

<https://submit.akademiai.com/mpszle/index.php/mpszle>

AKADÉMIAI KIADÓ

A Magyar Pszichológiai Szemle 2023/3-as száma

FIGYELEM!

MEGJELENT A MAGYAR PSZICHOLÓGIAI SZEMLE 2023/3-AS SZÁMA!

A Magyar Pszichológiai Szemle 2023/3-as számában **három empirikus kutatásról** és egy nemzetközi mérőeszköz hazai adaptációjáról olvashatunk. Továbbá **három áttekintő tanulmányt** és **három könyvismertetést** is tartalmaz a lapszám. Az összes tanulmány **nyílt hozzáférésű**, a rövid ismertető utáni **linkre kattintva közvetlenül olvasható!**

Cinizmus, alkalmatlanságérzés és érzelmi kimerülés – milyen erőforrások állnak a diákok rendelkezésére a kiégés elkerülésére?

Kóródi Kitti, Jagodics Balázs, Szabó Éva (a Szegedi Tudományegyetem munkatársai), **Kunos Nóra** (Miskolci Zrínyi Ilona Gimnázium) és **Fülöp Márta** (Kognitív Idegtudományi és Pszichológiai Intézet) írásukban a Diák Kiégés Kérdőív (Salmela-Aro, Kiuru, Pietikäinen és Jokela, 2008; Salmela-Aro, Kiuru, Leskinen és Nurmi, 2009; magyar változat: Jagodics, Kóródi és Szabó, 2021) segítségével azt vizsgálták, hogy milyen összefüggések vannak az iskolai környezet és a diákok kiégési mutatói között a hazai iskolai környezetben. Összefügg-e kiégés az iskolai szinttel, illetve az iskolák eltérő pedagógiai programjával? Van-e különbség a nemek közt, illetve a nemek és az iskola típusa között a tünetek megjelenésében? Megjelenik-e különbség a diákok kiégése szempontjából a hagyományos és alternatív tantervű intézmények között? Homogének-e ebből a szempontból a hagyományos oktatási programot alkalmazó intézmények? Jellemzőbb-e a kiégés a magas követelményt támaztó iskolákba járó tanulók körében? Milyen erőforrások érhetők el a diákok számára, amelyek protektív tényezőt jelentenek a kiégéssel szemben?

A 2205 diák bevonásával végzett országos adatfelvétel eredményeiről tájékozódhat, ha fellapozza a tanulmányt.

A kutatást különösen ajánljuk iskolapszichológusoknak, serdülőkkel foglalkozó klinikai pszichológusoknak, egészségpszichológusoknak, tanároknak!

<https://akjournals.com/view/journals/0016/78/3/article-p329.xml>

Mitől érezzük jól magunkat a munkahelyen?

Csordás Georgina (Simmelweis Egyetem), **Matuszka Balázs** (Pázmány Péter Katolikus Egyetem), **Sallay Viola** és **Martos Tamás** (Szegedi Tudományegyetem munkatársai) kutatásukban a Pszichológiai Alapszükségletek a Munkában Kérdőív (Basic Psychological Needs Scale, BPNS; **La Guardia, Ryan, Couchman és Deci, 2000**) magyar nyelvre való adaptálását, a mérőeszköz pszichometriai mutatóinak feltárását végezték el. A tanulmányt

Magyar Pszichológiai Szemle

Főszerkesztő: Prof. Fülöp Márta

E-mail: fulop.marta@ttk.mta.hu

Szerkesztőségi titkár: Saád Judit

E-mail: pszichoszemle@gmail.com

Szerkesztőség: ELTE PPK Pszichológiai Intézet

1064 Budapest, Izabella u. 46.

Web: <http://www.akademiai.com/loi/0016>

Kéziratok benyújtása:

<https://submit.akademiai.com/mpszle/index.php/mpszle>

AKADÉMIAI KIADÓ

olvasva az alábbi izgalmas kérdésekre is választ kaphatunk: Mitől érezzük jól magunkat a munkahelyen? Melyek azok a pszichológiai alapszükségletek, amelyek a belső motiváció kialakulásához, továbbá a pszichológiai jólléthez vezetnek? Hogy jelenik meg mindez a munkában és milyen pozitív hatással jár ezen szükségletek kielégítettsége? Milyen negatív következményekkel járhat a pszichológiai alapszükségletek hosszú távú frusztrációja?

Kiemelten hasznos lehet a tanulmány munka- és szervezetpszichológiával foglalkozó szakembereknek!

<https://akjournals.com/view/journals/0016/78/3/article-p345.xml>

Énreklámozás, ingadozó önbecsülés és társas támogatás a magyar tanulók körében

Nagy-Szabó Zoltán és D. Molnár Éva (Szegedi Tudományegyetem munkatársai) **192 középiskolás diák körében végzett vizsgálatukban** a perfekcionista énbemutató dimenzióinak hazai vonatkozásban eddig feltáratlan kérdéseit (társas önértékelés, önhátráltatás) járták körbe. Három kérdőív (A Perfekcionista énbemutató kérdőív – Ifjúsági változat (The Perfectionistic Self-Presentation Scale – Junior Form, PSPS-Jr, [Hewitt és mtsai, 2011](#)), Az Iskolai önhátráltatás kérdőív (The Academic Self-Handicapping Scale, ASHS, [Urdan és Midgley, 2001](#)) és A Társas önértékelés kérdőív (The Social-Esteem Scale, SSES, [Kerla és Repišti, 2013](#)) segítségével az alábbi kérdésekre keresték a választ: Kik körében a legjellemzőbb a perfekcionista énbemutató? Van-e eltérés a nemek közt? Milyen összefüggés mutatható ki az önhátráltatással, a hibák elrejtésével, illetve az énreklámozással? Milyen társas aspektusai vannak a perfekcionista énbemutatósnak?

A tanulmányt iskolapszichológusok, serdülőkkel foglalkozó klinikai pszichológusok, egészségpszichológusok, pedagógusok különösen haszonnal forgathatják!

<https://akjournals.com/view/journals/0016/78/3/article-p357.xml>

Mire, hogyan és miért figyelünk?

Pataki Stecina Diána Tünde és Zsidó N. András (a Pécs Tudományegyetem Pszichológiai Intézetének munkatársai) szisztematikus áttekintő tanulmányukban az APA PsycNet keresőprogram segítségével 14 angol nyelvű, összesen 33 ingervezérelt és célvezérelt figyelmi folyamatok működéséről szóló, laboratóriumi sztenderd vizsgálatot bemutató cikket tanulmányoztak az alábbi kérdések megválaszolására: Hogyan hatnak a vizuális tulajdonságaik mentén kiugró ingerek a figyelmi folyamatokra? Hogyan lépnek kölcsönhatásba az ingervezérelt és célvezérelt figyelmi mechanizmusok, amikor figyelmünket fókuszáljuk? Mik azok a feladat- vagy ingertulajdonságok és tényezők, melyek az egyik vagy másik mechanizmust részesítik előnyben a figyelmi szelekció során? Milyen esetben romlik, illetve nem romlik a feladatban nyújtott teljesítmény a kiugró inger jelenléte mellett? Melyek azok a tényezők, amelyek különösen fontosak a figyelmi folyamatok irányításában?

Magyar Pszichológiai Szemle

Főszerkesztő: Prof. Fülöp Márta

E-mail: fulop.marta@ttk.mta.hu

Szerkesztőségi titkár: Saád Judit

E-mail: pszichoszemle@gmail.com

Szerkesztőség: ELTE PPK Pszichológiai Intézet

1064 Budapest, Izabella u. 46.

Web: <http://www.akademiai.com/loi/0016>

Kéziratok benyújtása:

<https://submit.akademiai.com/mpszle/index.php/mpszle>

AKADÉMIAI KIADÓ

A figyelmi rendszer hibáinak és korlátainak ismerete az élet számos területén a gyakorlatban is hasznos tudással vértéz fel minket. Speciális munkakörökben (pl. légitforgalom-irányítók, reptéri biztonsági ellenőrök, pilóták, erőmű-üzemeltetők, sebészek stb.) segítheti az alkalmazottak szűrését és képzését, vagy segítheti a figyelmi rendszerek diszfunkcionális működésének diagnosztikáját és kezelését különböző betegségek (agykárosodás, figyelemhiányos zavarok) esetén.

A cikket kognitív pszichológusoknak, orvosoknak, klinikai pszichológusoknak, humán erőforrás szakembereknek és kognitív pszichológia iránt érdeklődőknek is ajánljuk!

<https://akjournals.com/view/journals/0016/78/3/article-p375.xml>

Testképzavar a pszichológia tükrében

Szászi Beáta és **Szabó Pál** (a Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskola és a Debreceni Egyetem Pszichológia Intézetének munkatársai) áttekintő írásukban a testdiszmorfiás zavar (body dysmorphic disorder, BDD) kialakulásában és fennmaradásában szerepet játszó pszichológiai tényezőket vizsgálják meg, javaslatokat téve a megelőzésre és a terápiás kezelés lehetőségeire is. A kutatásból megtudhatjuk: Mi a testdiszmorfiás zavar, milyen tünetei vannak és melyek a diagnosztikai kritériumai? Milyen kognitív tényezők játszanak szerepet a kialakulásában? Milyen területek hatékonyságára van negatív hatással a BDD? Milyen személyiségvonások jelentenek rizikófaktort a betegség kialakulásában? Milyen befolyásoló szerepe van a társas környezetnek, illetve a közösségi médiának? Hogyan kezelhető a testképzavar?

A kutatást serdülőkkel foglalkozó klinikai pszichológusoknak, iskolapszichológusoknak, tanároknak, a szociális szféra szakembereinek kiemelten ajánljuk!

<https://akjournals.com/view/journals/0016/78/3/article-p409.xml>

A szokásostól eltérő agy és a tehetség kapcsolata

Gyarmathy Éva (Kognitív Idegtudományi és Pszichológiai Intézet valamint Apor Vilmos Katolikus Főiskola) áttekintő tanulmányában a neurológiai alapú teljesítményzavarok, kiemelten az autizmus idegrendszeri fejlődési jellemzőit a tehetségfejlődés szempontjából az alábbi kérdések keretében vizsgálja: Milyen kapcsolat lehetséges a tehetség és a mentális zavarok közt? Mit jelent a szokásostól eltérő szenzibilitás? Van-e evolúciós nyeresége a szokásostól eltérő fejlődésnek? Miért növekszik korunkban az atipikus idegrendszeri eltérések száma? Milyen kihívásokkal jár a tehetség és autizmus együttes megjelenése? Milyen biomarkerei vannak az autizmusnak? Milyen az autizmussal kapcsolódó tehetség profilja? Mit jelent mindez a tehetségfejlesztés számára? Milyen lehetőségek vannak a kreatív tehetségek korai felismerésének, és a gyakran pusztán fogyatékosként és pszichiátriai esetekként való azonosításának elkerülésére?

Magyar Pszichológiai Szemle

Főszerkesztő: Prof. Fülöp Márta

E-mail: fulop.marta@ttk.mta.hu

Szerkesztőségi titkár: Saád Judit

E-mail: pszichoszemle@gmail.com

Szerkesztőség: ELTE PPK Pszichológiai Intézet

1064 Budapest, Izabella u. 46.

Web: <http://www.akademiai.com/loi/0016>

Kéziratok benyújtása:

<https://submit.akademiai.com/mpszle/index.php/mpszle>

AKADÉMIAI KIADÓ

A kutatás eredményei érdekesnek bizonyulhatnak klinikai pszichológusoknak, pszichiátereknek, tanároknak, tehetséggondozással foglalkozó szakembereknek!

<https://akjournals.com/view/journals/0016/78/1/article-p81.xml>

Izgalmas könyvismertetések!

A lapszámban három izgalmas könyvismertetést is találnak. Elsőként **Lányi Gusztáv** (ELTE TÁTK) recenzióját olvashatjuk **Pléh Csaba** önéletrajzi elemekkel átszőtt, a magyar pszichológia történetét áttekintő könyvéről, továbbá fellapozhatják **Miklósi Mónika** (ELTE, PPK) ismertetésében **Bunge, Mandil, Consoli** és **Gomar** elsősorban klinikus pszichológusoknak szóló, 7–18 éves gyermekek kezelésében alkalmazható, bizonyítottan hatékony kognitív viselkedésterápiás beavatkozások eszköztárát bemutató hiánypótló művét. Végezetül **Abari Kálmán** (Debreceni Egyetem, Pszichológia Intézet) mutatja be **Körmendi Attila** (Debreceni Egyetem) könyvét, amely egyfajta térképként segít eligazodni szülőknek, iskolai és óvodai pedagógusoknak egyaránt a digitális technológiával „terhelt” hétköznapiakban.

A recenziók az alábbi linkekre olvashatók közvetlenül:

Pléh, Cs. (2023). *Árnyak*. Budapest: Magvető. (Lányi Gusztáv)

<https://akjournals.com/view/journals/0016/78/3/article-p459.xml>

Bunge, E. L., Mandil, J., Consoli, A. J., & Gomar, M. (2022). *Kognitív viselkedésterápia szorongó és depressziós gyermekeknek és serdülőknek – eszköztár klinikusoknak* (300 oldal). Budapest: Oriold és Társai. (Miklós Mónika)

<https://akjournals.com/view/journals/0016/78/3/article-p463.xml>

Körmendi A. (2023). *Behálózott gyermekeink. Okoseszköz-használat gyermek- és serdülőkorban*. Budapest: Oriold és Társai. (Abari Kálmán)

<https://akjournals.com/view/journals/0016/78/3/article-p467.xml>

Amennyiben bármelyik vizsgálat érdeklí, szeretne kapcsolatba lépni a szerzőkkel, akkor keresse Saád Judit szerkesztőségi titkárt (pszichoszemle@gmail.com).

Amennyiben a 2023/3. számot meg szeretné vásárolni, akkor kérjük írjon az alábbi email címre: customerservice@akjournals.com

Magyar Pszichológiai Szemle

Főszerkesztő: Prof. Fülöp Márta

E-mail: fulop.marta@ttk.mta.hu

Szerkesztőségi titkár: Saád Judit

E-mail: pszichoszemle@gmail.com

Szerkesztőség: ELTE PPK Pszichológiai Intézet
1064 Budapest, Izabella u. 46.

Web: <http://www.akademiai.com/loi/0016>

Kéziratok benyújtása:

<https://submit.akademiai.com/mpszle/index.php/mpszle>

AKADÉMIAI KIADÓ

Amennyiben egy meghatározott cikk érdekli, akkor az alábbi linken keresztül tudja megrendelni:

www.akademiai.com

Az írások egyben megtekinthetők, letölthetők itt:

<https://akjournals.com/view/journals/0016/78/3/0016.78.issue-3.xml>

Üdvözlettel,

Prof. Fülöp Márta

Magyar Pszichológiai Szemle főszerkesztője

pszichoszemle@gmail.com

Saád Judit

Szerkesztőségi titkár